

आंतरराष्ट्रीय कृषी विकास निधी सहाय्यित "नव तेजस्विनी-महाराष्ट्र ग्रामीण महिला उद्यम विकास प्रकल्प" राबविण्यास मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक-माविम-२०१६/प्र.क्र.६७/का-१०
नविन प्रशासन भवन, तिसरा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक- ०४ जानेवारी, २०२१.

संदर्भ :-

१. महिला व बाल विकास विभाग, शासन निर्णय क्र.माविम-२००२/प्र.क्र.१०६/का-१०, दि. ५ फेब्रुवारी, २००७.
२. महिला व बाल विकास विभाग, शासन निर्णय क्र.माविम-२०१६/प्र.क्र.६७/का-१०, दि. ८ जानेवारी, २०१९.

प्रस्तावना :-

आंतरराष्ट्रीय कृषी विकास निधी (IFAD) सहाय्यित "नव तेजस्विनी- महाराष्ट्र ग्रामीण महिला उद्यम विकास प्रकल्प" सन २०१८-१९ ते सन २०२३-२४ या सहा वर्षांच्या कालावधीमध्ये महिला व बाल विकास विभागाच्या वतीने महिला आर्थिक विकास महामंडळामार्फत (माविम) राबविण्यास संदर्भाधीन क्र.२ येथील शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे.

२. महिला व बाल विकास विभागाच्या संदर्भाधीन क्र.२ येथील दि.८.१.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार आंतरराष्ट्रीय कृषी विकास निधी (IFAD) सहाय्यित "नव तेजस्विनी-महाराष्ट्र ग्रामीण महिला उद्यम विकास प्रकल्प" राबविण्यासाठी "आंतरराष्ट्रीय कृषी विकास निधी (IFAD) कडून घेण्यात येणारे दिर्घ मुदतीचे कर्ज १.२५% व्याज दर व ०.७५% सेवा शुल्क, कर्जाच्या परत फेडीसाठी ५ वर्ष अधिस्थगन कालावधी (Moratorium Period) आणि कर्जाची परतफेड ही कार्यक्रम पूर्ण झाल्यानंतर ५ वर्षांनंतर सुरु होवून २० वर्षांपर्यंत करण्यात येईल", असा निर्णय घेण्यात आला आहे. परंतु वित्त विभाग, भारत सरकार यांनी त्यांच्या दि.१३.३.२०१९ रोजीच्या पत्रान्वये दि.१.१.२०१८ पासून भारत आंतरराष्ट्रीय कृषी विकास निधी (IFAD) च्या Ordinary term (Market rate) या श्रेणीत येत असल्याबाबत कळविले आहे. त्यामुळे या श्रेणी अंतर्गत आंतरराष्ट्रीय कृषी विकास निधी (IFAD) कडून घेण्यात येणारे कर्ज हे साधारण शर्तीनुसार प्राप्त होणार असून, rate of interest per annum equivalent to one hundred percent of the variable reference rate as determined semi annually by the executive Board या व्याज दरासह पहिल्या ३ वर्षांच्या Grace Period नंतर पुढील १५ वर्षांमध्ये करावी लागणार असून पहिल्या ३ वर्षांच्या Grace Period मध्ये केवळ व्याजाची परतफेड करावी लागणार असल्याचे कळविले आहे. सदर शर्तीमधील बदलास पुन्हा मा.मंत्रिमंडळाची मान्यता घेण्याच्या अधीन राहून नियोजन व वित्त विभागाने दिलेल्या सहमतीनुसार केंद्र शासनास दि.९.४.२०१९ रोजीच्या पत्रान्वये सहमती कळविण्यात आली आहे.

३. आंतरराष्ट्रीय कृषी विकास निधी (IFAD) सहाय्यित "नव तेजस्विनी- महाराष्ट्र ग्रामीण महिला उद्यम विकास प्रकल्प" राबविण्याचा कालावधी, घेण्यात येणारे कर्ज व त्यावरील व्याज तसेच परतफेडीच्या कालावधीमध्ये होणाऱ्या बदलास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

आंतरराष्ट्रीय कृषी विकास निधी सहाय्यित "नव तेजस्विनी-महाराष्ट्र ग्रामीण महिला उद्यम विकास प्रकल्प" (Nav Tejaswini- Maharashtra Rural Women's Enterprise Development Project) राबविण्याचा कालावधी, घेण्यात येणारे कर्ज व त्यावरील व्याज तसेच परतफेडीच्या कालावधीमध्ये होणाऱ्या खालील बदलास मान्यता देण्यात येत आहे.

- १) "नव तेजस्विनी-महाराष्ट्र ग्रामीण महिला उद्यम विकास प्रकल्प" (Nav Tejaswini-Maharashtra Rural Women's Enterprise Development Project) सन २०२०-२१ ते सन २०२५-२६ या सहा वर्षांच्या कालावधीमध्ये महिला व बाल विकास विभागाच्या वतीने महिला आर्थिक विकास महामंडळामार्फत (माविम) राबविण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- २) आंतरराष्ट्रीय कृषी विकास निधी (IFAD) सहाय्यित "नव तेजस्विनी- महाराष्ट्र ग्रामीण महिला उद्यम विकास प्रकल्प" राबविण्यासाठी आयफॅडकडून \$५१.६० मिलियन (₹ ३३५.४० कोटी) इतका निधी कर्जरूपाने उपलब्ध करून देण्यास व सदर कार्यक्रम राबविण्यासाठी प्रशासकीय खर्चासाठी \$२९.८६ मिलियन (₹ १९३.१५ कोटी) इतका निधी राज्य शासनाचा हिस्सा असा एकूण \$८१.४६ मिलियन (₹ ५२८.५५ कोटी) निधी उपलब्ध करून देण्यास संदर्भाधीन क्र.२ येथील दि.८.१.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली होती. तथापि, आंतरराष्ट्रीय कृषी विकास निधी (IFAD) सहाय्यित "नव तेजस्विनी- महाराष्ट्र ग्रामीण महिला उद्यम विकास प्रकल्प" किंमतीत झालेल्या बदलाच्या अनुषंगाने \$८१.४६ मिलियन (₹ ५२८.५५ कोटी) ऐवजी आयफॅडकडून \$५१.४० मिलियन (₹ ३३४.१० कोटी) इतका निधी कर्जरूपाने उपलब्ध करून देण्यास व सदर कार्यक्रम राबविण्यासाठी प्रशासकीय खर्चासाठी \$२९.२० मिलियन (₹ १८८.८८ कोटी) इतका निधी राज्य शासनाचा हिस्सा असा एकूण \$८०.६० मिलियन (₹ ५२३.०० कोटी) इतका निधी उपलब्ध करून देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ३) दि.१.१.२०१८ पासून भारत "आंतरराष्ट्रीय कृषी विकास निधी (IFAD)" च्या Ordinary terms (Market rate) या श्रेणीत येत असल्याने आंतरराष्ट्रीय कृषी विकास निधी (IFAD) सहाय्यित "नव तेजस्विनी- महाराष्ट्र ग्रामीण महिला उद्यम विकास प्रकल्पास IFAD कडून मिळणारे कर्ज हे Blend Term वर आधारित ऐवजी Ordinary term (Market rate) म्हणजे सर्वसाधारण अटीसह बाजारभावानुसार घेण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ४) आंतरराष्ट्रीय कृषी विकास निधी (IFAD) कडून घेण्यात येणाऱ्या कर्जाच्या परतफेडीसाठी ०५ वर्षे अधिस्थगन कालावधी (Moratorium Period) पूर्ण झाल्यानंतर कर्जाची परतफेड सुरु होऊन ती २०

वर्षापर्यंत होणार असल्याचे यापूर्वी संदर्भाधीन क्र.२ येथील दि.८.१.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये निश्चित करण्यात आले होते. त्याऐवजी सुधारित अटी व शर्तीनुसार आंतरराष्ट्रीय कृषी विकास निधी (IFAD) कडून प्राप्त होणाऱ्या कर्जाची परतफेड पहिल्या ३ वर्षांच्या Grace Period नंतर पुढील १५ वर्षांमध्ये करावी लागणार असून पहिल्या ३ वर्षांच्या Grace Period मध्ये केवळ व्याजाची परतफेड करावी लागणार असल्याने, अधिस्थगन कालावधी व कर्जाची परतफेड करण्याचा कालावधी यामध्ये होणाऱ्या बदलास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.५७/२०२०/अर्थबळ, दि.४.९.२०२० ला अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२१०१०४१५५०६१२३० असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(र.सि. जरांडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा.उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा.अध्यक्ष/उपाध्यक्ष/ सदस्य, विधानसभा/ विधानपरिषद, विधानमंडळ, मुंबई
५. मा.मंत्री, नियोजन/ वित्त विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
६. मा.मंत्री/ राज्यमंत्री, महिला व बाल विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
७. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
८. सर्व विभागांचे अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालय, मुंबई
९. सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
११. व्यवस्थापकीय संचालक, महिला आर्थिक विकास महामंडळ, बांद्रा, मुंबई
१२. सर्व विभागीय उप आयुक्त, महिला व बाल विकास (माविममार्फत)
१३. सर्व जिल्हाधिकारी (माविम मार्फत)
१४. सर्व कार्यासने, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१५. निवड नस्ती, का-१०.